

ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΤΕΥΧΟΣ 1

Γνωστικό Πεδίο: Ανθρωπιστικές Επιστήμες
Γνωστικό Αντικείμενο/επίπεδο εκπαίδευσης: Ηθική (Δημοτικό)

Επιστημονικός Υπεύθυνος:
Στυλιανός Βιρβιδάκης, Ομότιμος Καθηγητής ΕΚΠΑ

Επόπτρια/επόπτης:
Βάσω Κιντή, Ομότιμη Καθηγήτρια ΕΚΠΑ
Κωνσταντίνος Κορναράκης, Καθηγητής ΕΚΠΑ

Συγγραφέας:
Άννα Ντιντή, δρ. Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Κρήτης,
Εντεταλμένη διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης

Αξιολογητές:
Χαράλαμπος Βέντης, Αναπληρωτής Καθηγητής, ΕΚΠΑ
Εμμανουήλ Σίμος, Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Περιεχόμενα

Γεια σας παιδιά!	4
------------------------	---

Θεματικό πεδίο 1 Χαρακτήρας και αρετές

1. Μπορεί να υπάρξει τέλειος άνθρωπος;	8
Ένας τέλειος κουβάς.....	8
2. Ποιος είναι ευτυχισμένος;	11
Ο δυστυχισμένος πρίγκιπας.....	11
3. Φοβάται ποτέ ένας γενναίος άνθρωπος;.....	13
Μικρές ιστορίες αμφίβολου θάρρους	13
4. Πόσες καλές πράξεις κάνουν έναν άνθρωπο καλό;	15
Ο πίνακας του δημάρχου	15
5. Γίνεται να είναι κάποιος ελεύθερος ακόμα κι αν ζει υπό περιορισμούς;.....	17
Ο φράχτης.....	17
6. Πρέπει να λέμε πάντα την αλήθεια;	19
Η ζακέτα της γιαγιάς.....	19
7. Είναι σωστό να βοηθάμε μόνο όσους συμπαθούμε;	21
Η πετρόσουπα	21
8. Τι σημαίνει να είναι κανείς «τυχερός»; Φτάνει αυτό για να είναι «καλός άνθρωπος»;.....	25
Η ιστορία του Κινέζου αγρότη.....	25

Γεια σας παιδιά!

Μακάρι να ήξερα τα ονόματά σας. Θα τα έλεγα όλα, ένα ένα, γιατί το καθένα είναι **σημαντικό**.

Εμένα στην αρχή με έλεγαν απλώς «ο γκρίζος». Πέρασε καιρός μέχρι να καταλάβουν **ποιος είμαι**. Από τότε που άρχισα να λέω ιστορίες με φωνάζουνε «Ζακό» και κοροϊδευτικά «ο απορητικός». Το λένε επειδή έχω *ερωτήματα* που κανονικά δεν θα έπρεπε να έχω. Θα σας εξηγήσω.

Όλα ξεκίνησαν μερικές εκατοντάδες χρόνια πριν, από εκείνον τον παλιό φιλόσοφο που έλεγε ότι, παρά τα **κοινά** στοιχεία που μοιράζονται οι άνθρωποι με τα άλλα ζώα, μόνο αυτοί αναρωτιούνται για το τι είναι **σωστό**, τι είναι **δίκαιο** ή **καλό** να γίνει και πώς μπορούμε **να ζούμε καλά** με τους άλλους. Εμένα, πάλι, αυτό είναι που δεν μου φαίνεται σωστό. Όταν σας πω την *ιστορία* με τον σκορπιό και τον βάτραχο θα καταλάβετε. Μια ώρα συζητούσαν για το αν θα κάνουν καλά να περάσουν μαζί το ποτάμι.

Η αλήθεια είναι ότι σε τέτοια ερωτήματα, τα «ηθικά» όπως τα ονομάζουν, δεν είναι εύκολο να απαντήσει κανείς ούτε συμφωνούν όλοι. Η ηθική μας βοηθά να σκεφτόμαστε τι είναι σωστό και τι λάθος, πώς πρέπει να φερόμαστε στους άλλους και πώς παίρνουμε αποφάσεις όταν τα πράγματα είναι δύσκολα. Είναι δίκαιο να παίρνουν όλοι ακριβώς το ίδιο; Αν ένας κανόνας είναι άδικος, πρέπει να τον ακολουθούμε; Είναι σωστό να χτυπήσεις κάποιον που σε χτύπησε πρώτος; Γιατί νοιαζόμαστε περισσότερο για κάποια ζώα παρά για άλλα; Υπάρχουν φορές που ένα ψέμα μπορεί να είναι καλό;

Ίσως σε κάποιες περιπτώσεις η απάντηση να φαίνεται απλή. Όλοι ξέρουν ότι δεν μπορούμε να κάνουμε ό,τι θέλουμε ή ότι δεν είναι σωστό να λέμε ψέματα. Να όμως που μια μέρα σου χαρίζουν μια άσχημη ζακέτα και αναρωτιέσαι αν πρέπει να φανείς ειλικρινής ή ευγενικός απέναντι στο πρόσωπο που σου την χάρισε και να πεις πως δεν σου αρέσει με κίνδυνο να στενοχωρηθεί. Πώς θα σκεφτούμε για αυτό; Πώς διερευνούμε τέτοια ερωτήματα; Και τι μπορεί να συμβεί όταν οι απαντήσεις μας διαφέρουν;

Ο λόγος που θα σας πω τέτοιες ιστορίες είναι γιατί μεταφέρουν ερωτήματα που απαιτούν σκέψη και διάλογο. Εσείς το ξέρατε ότι, ανάμεσα στα άλλα, έχετε δικαίωμα

ως παιδιά να εκφράζετε ελεύθερα τη γνώμη σας (και τις απορίες σας!), να σκέφτεστε και να πιστεύετε ό,τι επιλέξετε;* Είναι όμως καλό να λέμε ό,τι σκεπτόμαστε πάντα; Και έχουμε καλούς λόγους να πιστεύουμε όσα πιστεύουμε; Και οι άλλοι; Δεν έχουν κι αυτοί τα ίδια δικαιώματα με εμάς;

Κάποια πράγματα, όπως για παράδειγμα το αγαπημένο μας παιχνίδι ή το τελευταίο κομμάτι τούρτα, είναι δύσκολο να τα μοιραστεί κανείς. Άλλα πάλι, όπως οι ιστορίες, οι **ιδέες**, οι **γνώμες**, οι **συνήθειες** γίνονται καλύτερα έτσι κι αντί να διαιρούνται πολλαπλασιάζονται!

Θα ήθελα, λοιπόν, να μοιραστούμε τις ιστορίες μου, διαβάζοντας όλοι διαδοχικά από ένα τμήμα του κειμένου. Όταν θα με βρίσκετε μπροστά σας, σκεφτείτε με σαν ένα καμπανάκι που κηρύττει την έναρξη του διαλόγου, βάζοντας ένα ή περισσότερα ερωτήματα. Το καλύτερο που έχετε να κάνετε ξεκινώντας είναι να σκεφτείτε την ερώτηση δυο φορές, μία μόνο με τον εαυτό σας και μία φωναχτά με τους άλλους. Το ίδιο πρέπει να κάνει κανείς όταν *ακούει* τις απαντήσεις των άλλων: να τις ακούει μία φορά σιωπηλά, όταν μιλούν οι άλλοι και μία επαναλαμβάνοντάς την από μέσα μας, για να εξακριβώσουμε αν καταλάβαμε όσα ακούσαμε.

Ο διάλογος θα γίνει ευκολότερος αν έχετε τοποθετήσει τα θρανία σας σε σχήμα Π, ώστε όλοι να μπορούν να βλέπουν όλους. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα μαλακό μπαλάκι για να παίρνετε τον λόγο και να το δίνετε στο επόμενο παιδί που θέλει να απαντήσει.

Συζητήστε τα ερωτήματα και τις απορίες, πείτε τη γνώμη σας, αν *συμφωνείτε* ή *διαφωνείτε* μεταξύ σας και *γιατί*.

* Σύμφωνα με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, που υιοθετήθηκε ομόφωνα από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Νοεμβρίου του 1989. Έως σήμερα έχει επικυρωθεί από 196 χώρες.

Το «Ζακό» δεν είναι το πραγματικό όνομα αυτού του παπαγάλου. Είναι το όνομα που έδωσε ο ίδιος στον εαυτό του. Επισήμως ονομάζεται Ψιττακός ο εριθακός και όλοι στην οικογένειά του λέγονται «ομιλητικοί» εκτός από τον Ζακό που του κόλλησαν το «απορητικός». Ήρθε από την Αφρική και θεωρείται ένα από τα ευφυέστερα πουλιά, γι' αυτό και πρέπει να ζει ελεύθερος. Εκτός από το να μιλάει, του αρέσει πολύ να παίζει, να τρώει δροσερά αγγουράκια και να μαθαίνει καινούρια πράγματα. Και βέβαια να κάνει ερωτήσεις.

Ο Ζακό ετοίμασε ένα παιχνίδι για σένα που θέλεις να μάθεις περισσότερα για το τι και πώς θα κάνουμε στη συνέχεια στο μάθημα της ηθικής. Αν διάβασες προσεκτικά όσα λέει, θα παρατήρησες ότι κάποιες λέξεις είναι τονισμένες έντονα και άλλες γραμμένες πλάγια. Οι **πρώτες** μας λένε με τι θέματα θα ασχοληθούμε στο μάθημα αυτό και οι *δεύτερες* με ποιους τρόπους μπορούμε να το κάνουμε όλοι μαζί.

Μπορείς να τις εντοπίσεις; Δοκίμασε όπως στο παράδειγμα:

[illegible]

Θεματικό πεδίο 1
Χαρακτήρας και αρετές

1. Μπορεί να υπάρξει τέλειος άνθρωπος;

Ένας τέλειος κουβάς¹

Ένας νερουλάς συνήθιζε να εκτελεί το βαρύ καθημερινό του έργο με τη βοήθεια δύο μεγάλων κουβάδων που κουβαλούσε κρεμασμένους σε ένα μακρύ, ανθεκτικό μπαμπού, το οποίο στηριζόταν στον ώμο του, ένας σε κάθε πλευρά. Όμως οι δύο κουβάδες, αν και ίδιου μεγέθους, δεν ήταν ακριβώς ίδιοι. Ο ένας, νεότερος και καλά γυαλισμένος, ήταν σε άριστη κατάσταση, αλλά ο άλλος ήταν παλαιότερος και ξεθωριασμένος από το χρόνο. Έτσι, ο πρώτος κρατούσε όλο το πολύτιμο νερό από το πηγάδι μέχρι το χωριό, ενώ ο άλλος έχανε σχεδόν το μισό κατά τη διαδρομή. Αυτό το πρόβλημα συνεχιζόταν αρκετό καιρό, καθώς ο φτωχός άνδρας δεν κέρδιζε αρκετά χρήματα για να αντικαταστήσει το ελαττωματικό δοχείο. Αυτό έκανε τη δουλειά του πιο δύσκολη, αφενός επειδή περπατούσε για το τίποτα, αφετέρου επειδή δεν μπορούσε να ισορροπήσει το φορτίο του, καθιστώντας τη μεταφορά πιο δύσκολη.

Ο «καλός» κουβάς ήταν περήφανος για τον εαυτό του, τόσο για την τέλεια εμφάνισή του, όσο και επειδή κατάφερνε να εκπληρώνει άψογα τη λειτουργία του.

Αλλά ο φτωχός, φθαρμένος κουβάς ντρεπόταν για την ατέλειά του: ένιωθε ντροπιασμένος και λυπημένος, επειδή πίστευε ότι ήταν άσχημος και επειδή εκπλήρωνε μόνο το μισό της αποστολής του.

- 🔔 Έχει δίκιο ο καινούργιος κουβάς να είναι περήφανος για τον εαυτό του;
- 🔔 Έχει δίκιο ο παλιός κουβάς να ντρέπεται;
- 🔔 Πρέπει ο παλιός κουβάς να αποδεχτεί την κατάστασή του;

Τελικά, ο παλιός κουβάς μίλησε στον νερουλά:

– «Ντρέπομαι πολύ και σε παρακαλώ να με συγχωρήσεις», του είπε.

«Γιατί;» ρώτησε ο νερουλάς, «γιατί ντρέπεσαι;»

«Δεν κάνω αυτό που πρέπει να κάνω, χάνω το μισό νερό μου σε κάθε διαδρομή, επειδή είμαι παλιός και φθαρμένος. Εξαιτίας μου, κάνεις όλες αυτές τις προσπάθειες για το τίποτα και δεν ανταμείβεσαι», εξήγησε.

Ο νερουλάς συγκινήθηκε από αυτή την ομολογία. Τότε, γεμάτος συμπόνια, αφού το σκέφτηκε, απάντησε στο δοχείο:

1. Παλιά βουδιστική ιστορία που την διηγούνται ο Oscar Brenifier και η Isabelle Millon (*Wisdom of Buddhist Tales - Philosophical Exercises*).

Καθώς γυρίζουμε σπίτι, θα ήθελα να κοιτάξεις τα όμορφα λουλούδια στην άκρη του δρόμου.

Όπως του είχε ζητήσει ο νερουλάς, σε όλη τη διαδρομή, ο παλιός κουβάς κοίταζε και πράγματι είδε όμορφα λουλούδια λουσμένα στο φως του ήλιου που δεν είχε παρατηρήσει ποτέ. Ήταν ενθουσιασμένος, αλλά στο τέλος του ταξιδιού, ένιωθε ακόμα λυπημένος επειδή είχε χάσει το μισό από το νερό του.

Έτσι, ο νερουλάς του είπε:

Κατάλαβες ότι υπήρχαν μόνο όμορφα λουλούδια στη μία πλευρά του ποταμού, τη δική σου, και σχεδόν κανένα στην άλλη πλευρά;

«Ναι, πράγματι, απάντησε ο παλιός κουβάς, δεν το είχα παρατηρήσει».

«Βλέπεις, αφού ήξερα ότι έχανες νερό, αποφάσισα να το εκμεταλλευτώ. Έτσι, φύτεψα σπόρους λουλουδιών στη δική σου πλευρά του μονοπατιού και κάθε μέρα τα πότιζες χωρίς καν να το ξέρεις. Χάρη σε σένα, έχουν μεγαλώσει όμορφα λουλούδια που ομορφαίνουν το μονοπάτι».

- Είναι απαραίτητο να συμφιλιωθούμε με αυτό που είμαστε;
- Γιατί αναζητούμε την τελειότητα;
- Μπορεί κανείς να αγαπήσει την ατέλεια;

Άσκηση 1

Πώς φαντάζεστε τον τέλειο άνθρωπο;

Ζωγραφίστε, σημειώστε τα χαρακτηριστικά ή περιγράψτε λεπτομερώς (ποιος είναι, τι κάνει, πώς συμπεριφέρεται κ.λπ.) το άτομο που θα θεωρούσατε τέλειο.

Ομαδικό παιχνίδι:

«Η ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΙΟΤΗΤΑΣ»

Χωριστείτε σε μικρότερες ομάδες. Αυτές οι ομάδες είναι επιτροπές που πρέπει να δημιουργήσουν τον πρώτο άνθρωπο που θα κατοικήσει σε έναν καινούριο πλανήτη.

Έχετε όμως περιορισμένο προϋπολογισμό. Κάθε ομάδα παίρνει μόνο 100 χρυσά νομίσματα. Δεν μπορείτε να αγοράσετε τα πάντα. Εξετάστε τη λίστα με τις ιδιότητες και το τίμημα για καθεμιά και αποφασίστε ποιες θα διαλέξετε.

Ιδιότητα	Τιμή
Να είναι πάντα ειλικρινής	30
Να μην κάνει ποτέ λάθος	50
Να μαθαίνει από τα λάθη	25
Να έχει φαντασία	30
Να είναι πάντα ευγενικός	25
Να είναι πολύ δυνατός	20
Να είναι πολύ όμορφος	20
Να μην φοβάται ποτέ	25
Να συγχωρεί εύκολα	30
Να είναι πολύ έξυπνος	40
Να έχει υπομονή	25
Να είναι δίκαιος	35
Να είναι αστείος	15
Να συνεργάζεται καλά	30

2. Ποιος είναι ευτυχισμένος;

Ο δυστυχισμένος πρίγκιπας²

Ήτανε μια φορά ένας δυστυχισμένος πρίγκιπας. Ήταν πάντα λυπημένος και γκρι-νιάρης. Πάντα πίστευε ότι όλοι οι άλλοι ήταν πιο ευτυχισμένοι από εκείνον.

Μια μέρα καθόταν κι έκλαιγε μόνος του στους στάβλους και παρατηρούσε τα ζώα. Όλα του φαινόταν πιο χαρούμενα από τον ίδιο και άρχισε να σκέφτεται ποιο από τα ζώα είναι το πιο ευτυχισμένο.

Οι πάπιες τσακώνονταν μεταξύ τους για το ποια θα είναι πρώτη στη σειρά.

Οι σκύλοι γαύγιζαν ο ένας στον άλλον. Οι κότες κοίταζαν ποια θα φάει το πιο πολύ καλαμπόκι. Τα άλογα καθόταν το καθένα μόνο του.

Μόνο το γουρούνι φαινόταν ευχαριστημένο, κυλιότανε στη λάσπη και έτρωγε ό,τι έβρισκε.

Ο πρίγκιπας το κοίταξε λυπημένος και είπε:

«Μακάρι να ήμουν σαν το ευτυχισμένο γουρούνι!»

Εκείνη την ώρα έτυχε να περνά ένα αόρατο τζίνι πετώντας κι άκουσε την ευχή του πρίγκιπα. Πήγε, λοιπόν, κοντά του και του είπε:

«Όστε προτιμάς να είσαι ένα ευτυχισμένο γουρούνι παρά ένα δυστυχισμένο αγόρι. Εντάξει, λοιπόν, θα πραγματοποιήσω την ευχή σου».

«Μα όχι!», είπε ο πρίγκιπας, «δεν το εννοούσα!»

«Α, τώρα την είπες την ευχή κι εγώ την άκουσα, επομένως πρέπει να την πραγματοποιήσω»

«Σε παρακαλώ», του είπε ο πρίγκιπας, «Δε θέλω να γίνω ένα βρώμικο τεμπέλικό γουρούνι και να περνώ τον καιρό μου στη λάσπη»

«Λοιπόν, κοίτα τι θα γίνει», είπε το τζίνι. «Θα φύγω τώρα και θα επιστρέψω πάλι αύριο την ίδια ώρα. Αν μέχρι τότε καταφέρεις να σκεφτείς **έναν καλό λόγο** γιατί είναι προτιμότερο να είναι κανείς ένα δυστυχισμένο αγόρι παρά ένα ευτυχισμένο γουρούνι, δε θα σε αλλάξω. Μα αν δεν μπορέσεις να βρεις κανένα λόγο, τότε θα γίνεις γουρούνι, πάει και τελείωσε!».

Ο πρίγκιπας σκέφτηκε όσα του είπε το τζίνι. Ύστερα προσπάθησε να απαντήσει στην ερώτηση:

«Τι είναι καλύτερο; Να είσαι ένας δυστυχισμένος άνθρωπος ή ένα ευτυχισμένο γουρούνι;»

Στην αρχή του φάνηκε πως είναι εύκολο να απαντήσει.

Μα όσο το σκεφτόταν, τόσο πιο δύσκολο του φαινόταν να απαντήσει.

2. Μια ιστορία εμπνευσμένη από γνωστό φιλοσοφικό παράδειγμα του Άγγλου φιλόσοφου J. S. Mill (*Utilitarianism*, 1863).

- 🔔 Εσύ τι θα προτιμούσες; Να είσαι ένας δυστυχισμένος άνθρωπος ή ένα ευτυχισμένο γουρούνι;
- 🔔 Τι λόγους έχεις να διαλέξεις το ένα από το άλλο;
- 🔔 Τι σημαίνει για σας «ευτυχία»;

Ομαδική δραστηριότητα:

Η ΣΟΥΠΑ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

1. Κοιτάξτε τη λίστα των «υλικών της σούπας» (βλ. παρακάτω).
2. Φτιάξτε τρεις στήλες (στον πίνακα ή ανά ομάδες σε χαρτί) και αποφασίστε, αφού συζητήσετε μεταξύ σας, πώς θα ταξινομήσετε κάθε υλικό ως: **ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ** ή **ΕΠΙΘΥΜΗΤΟ** ή **ΠΕΡΙΤΤΟ**.

Λίστα υλικών:

- Υγεία
- Οικογένεια
- Φίλοι
- Χρήματα
- Ελευθερία
- Ζώα
- Παιχνίδι
- Γνώση
- Αγάπη
- Σπίτι

Άσκηση:

Ποια από τα παρακάτω παραδείγματα θα μπορούσαν να περιγράφουν μια ευτυχισμένη ζωή;

- Πάντα χαρούμενος αλλά δεν επιλέγεις ποτέ ο ίδιος
- Πολλές δυσκολίες αλλά ελευθερία
- Πολλή γνώση αλλά συχνή λύπη
- Πολλοί φίλοι αλλά λίγα χρήματα
- Πλούτος αλλά μοναξιά
- Δημιουργικότητα αλλά αποτυχίες
- Ήρεμη ζωή χωρίς περιπέτειες
- Περιπέτειες με κινδύνους

3. Φοβάται ποτέ ένας γενναίος άνθρωπος;

Μικρές ιστορίες αμφίβολου θάρρους

1. Μια πόλη δέχεται επίθεση. Όλοι οι στρατιώτες μένουν να πολεμήσουν. Ένας μόνο φεύγει τρέχοντας. Όλοι τον λένε δειλό.

Την άλλη μέρα επιστρέφει φέρνοντας βοήθεια και σώζει την πόλη.

- 🔔 Ήταν δειλός ή γενναίος ο στρατιώτης;
- 🔔 Αν η πόλη είχε καταστραφεί μέχρι να επιστρέψει ο στρατιώτης, θα άλλαζε την προηγούμενη απάντησή σας;

2. Μια παρέα παιδιών παίζουν σε ένα ποτάμι. Όλοι πηδούν από έναν ψηλό βράχο. Ένα από τα παιδιά λέει: «Δεν θέλω.»

Οι άλλοι γελούν και το κοροϊδεύουν.

Το ίδιο βράδυ μαθαίνουν ότι υπήρχε μεγάλος βράχος κάτω από το νερό.

- 🔔 Ποιος ήταν ο γενναίος σε αυτήν την ιστορία;

3. Ένας στρατηγός δεν είναι σίγουρος για το αν θα ξεκινήσει πόλεμο. Τελικά αποφασίζει να πάει μόνος του να μιλήσει με τον εχθρό.

Οι στρατιώτες λένε: «Φοβήθηκε να πολεμήσει.»

Ο στρατηγός απαντά: «Χρειάζεται μεγαλύτερο θάρρος να μη σηκώσεις σπαθί.»

- 🔔 Τι εννοεί ο στρατηγός όταν λέει ότι «χρειάζεται μεγαλύτερο θάρρος να μη σηκώσεις σπαθί»;
- 🔔 Έχει δίκιο;

4. Ο βασιλιάς φωνάζει τους σοφούς του βασιλείου και τους αποκαλύπτει ότι πίσω από μια τεράστια σιδερένια πόρτα υπάρχει ένας μεγάλος θησαυρός. Αν καταφέρουν να την ανοίξουν, ο θησαυρός είναι δικός τους. Αν αποτύχουν, θα τιμωρηθούν.

Η πόρτα είναι τόσο βαριά, που όλοι πιστεύουν ότι δεν ανοίγει. Έρχονται οι πιο δυνατοί άνθρωποι, εξετάζουν την πόρτα, αλλά κανείς δεν προσπαθεί να την ανοίξει.

«Είναι αδύνατον», λένε.

Στο τέλος έρχεται ένα μικρό παιδί. Πλησιάζει. Ακουμπά το χερούλι. Σπρώχνει. Η πόρτα ανοίγει αμέσως. Δεν ήταν ποτέ κλειδωμένη.

- 🔔 Είναι πιο γενναίο ή πιο έξυπνο το μικρό παιδί από τους σοφούς του βασιλείου;
- 🔔 Μπορούμε να είμαστε γενναίοι παρόλο που νιώθουμε φόβο;

Άσκηση 1

Γράψτε μια σύντομη ιστορία διαλέγοντας για πρωταγωνιστή ή πρωταγωνίστρια κάποιον με τα εξής δίδυμα χαρακτηριστικά:

- γενναίος + μικρός
- γενναίος + επιπόλαιος
- γενναίος + ευγενικός
- γενναίος + ανόητος

Άσκηση 2:

Το Θερμόμετρο του θάρρους

Έχοντας έναν «μετρητή» από το 0 έως το 100, βαθμολογήστε πόσο θάρρος πιστεύετε ότι χρειάζεται κάποιος για να κάνει τα εξής:

- Να κάνει ελεύθερη πτώση με αλεξίπτωτο.
- Να παραδεχτεί ότι αντέγραψε.
- Να πει «δεν συμφωνώ» όταν όλοι οι φίλοι του λένε το αντίθετο.
- Να ζητήσει συγγνώμη μπροστά σε όλη την τάξη.
- Να υπερασπιστεί ένα παιδί που κοροϊδεύουν οι περισσότεροι.
- Να πάει μόνος στον οδοντίατρο.
- Να πει «φοβάμαι».

4. Πόσες καλές πράξεις κάνουν έναν άνθρωπο καλό;

Ο πίνακας του δημάρχου

Στο κέντρο ενός μικρού χωριού, ακριβώς δίπλα στο δημαρχείο, υπήρχε ένας μεγάλος ξύλινος πίνακας. Κάθε πρωί ο δήμαρχος έβγαινε στην πλατεία, κρατώντας ένα μικρό κουτί γεμάτο χρυσά αστέρια.

Κάθε φορά που κάποιος βοηθούσε έναν γείτονα, έλεγε την αλήθεια, φρόντιζε ένα ζώο, μοιραζόταν το φαγητό του ή έκανε κάτι καλό για τους άλλους, ο δήμαρχος κολούσε δίπλα στο όνομά του ένα χρυσό αστέρι.

Σιγά σιγά, ο πίνακας γέμισε αστέρια. Άλλοι είχαν δύο. Άλλοι πέντε. Κάποιοι είχαν δέκα. Ένας άνθρωπος όμως ξεχώριζε από όλους: ο κύριος Αντώνης.

Κάθε φορά που κάποιος χρειαζόταν βοήθεια, ο κύριος Αντώνης ήταν ο πρώτος που έτρεχε. Επισκεύαζε ό,τι χαλούσε. Βοηθούσε ηλικιωμένους να κουβαλήσουν τα ψώνια τους. Φρόντιζε αδέσποτα ζώα. Φύτευε δέντρα. Μοίραζε ψωμί σε όσους δεν είχαν.

Ο πίνακας δίπλα στο όνομά του είχε σχεδόν γεμίσει. Ενενήντα εννέα χρυσά αστέρια!

«Ο κύριος Αντώνης είναι ο πιο καλός άνθρωπος του χωριού», έλεγαν όλοι.

Μια μέρα ο καλύτερός του φίλος ζήτησε τη βοήθειά του. Ο κύριος Αντώνης όμως θυμόταν ότι λίγες μέρες πριν είχαν μαλώσει και αποφάσισε να τον αφήσει μόνο του, παρόλο που ήξερε πως μπορούσε εύκολα να τον βοηθήσει.

Το νέο διαδόθηκε γρήγορα σε όλο το χωριό. Το απόγευμα, μικροί και μεγάλοι μαζεύτηκαν μπροστά στον πίνακα. Κοίταζαν τα ενενήντα εννέα αστέρια.

«Πρέπει να του αφαιρέσουμε ένα αστέρι», είπε ένας.

«Μόνο ένα;» είπε κάποιος άλλος.

«Μα έχει κάνει τόσες καλές πράξεις!» απάντησε μια γυναίκα.

«Δεν μπορούν να σβήσουν όλες.»

Ένας ηλικιωμένος κούνησε το κεφάλι του. «Οι πραγματικά καλοί άνθρωποι δεν αφήνουν αβοήθητους τους φίλους τους.»

«Μα όλοι κάνουν λάθη!»

Η συζήτηση κράτησε πολλή ώρα. Κανείς δεν συμφωνούσε ούτε μπορούσαν να καταλήξουν αν πρέπει να αφαιρέσουν ή όχι το αστέρι από τον κύριο Αντώνη.

- 🔔 Αρκεί μία καλή πράξη για να γίνει κάποιος καλός; (ή και αντίστροφα, μια κακή για να πάψουμε να θεωρούμε κάποιον καλό;)
- 🔔 Είναι δίκαιο να κρίνουμε έναν άνθρωπο από μία του πράξη;
- 🔔 Έχουν μεγαλύτερη σημασία όσα κάνουμε ή όσα δεν κάνουμε για να είμαστε καλοί άνθρωποι;

Άσκηση

Η ζυγαριά των πράξεων

Ποιες από τις παρακάτω πράξεις αλλάζουν περισσότερο την εικόνα που έχουμε για έναν άνθρωπο;

- βοήθησε έναν άγνωστο
- είπε ψέματα
- μοιράστηκε το φαγητό του
- κορόιδεψε έναν φίλο
- φρόντισε ένα ζώο
- έκλεψε κάτι μικρό
- είπε συγγνώμη
- υπερασπίστηκε κάποιον

Ομαδική δραστηριότητα:

ΦΑΚΕΛΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αφού χωριστείτε σε ομάδες, μοιράστε τους εξής 4 φακέλους:

Φάκελος Α: Περιέχει μόνο τις 99 καλές πράξεις.

Φάκελος Β: Περιέχει μόνο την άρνηση του κυρίου Αντώνη να βοηθήσει τον φίλο του.

Φάκελος Γ: Περιέχει και τα δύο.

Φάκελος Δ: Περιέχει τη συνέχεια της ιστορίας στην οποία ο κύριος Αντώνης ζητά συγγνώμη.

Κάθε ομάδα γνωρίζει μόνο όσα περιέχει ο δικός της φάκελος και καλείται να δικαιολογήσει με βάση τα όσα ξέρει την απάντηση στο ερώτημα: Ποιος είναι ο κύριος Αντώνης;

5. Γίνεται να είναι κάποιος ελεύθερος ακόμα κι αν ζει υπό περιορισμούς;

Ο φράχτης

Τρία αγόρια ζουν σε ένα χωριό σε γειτονικά σπίτια. Έξω από τους κήπους των σπιτιών τους απλώνεται ένα όμορφο δάσος. Άλλοι συμμαθητές τους συνηθίζουν να παίζουν στο δάσος χωρίς προβλήματα. Κανένα όμως από αυτά τα τρία αγόρια δεν παίζει στο δάσος.

Οι γονείς του Θωμά έχουν φτιάξει έναν ψηλό φράχτη γύρω από τον κήπο τους. Ο Θωμάς ξέρει πόσο κοντά είναι το δάσος, αλλά δεν μπορεί ούτε να το δει. Επίσης, οι γονείς του έχουν συνδέσει ηλεκτρονικά τον φράχτη, έτσι ώστε να δίνει σήμα εάν ο Θωμάς προσπαθήσει να βγει από τον κήπο. Σε περίπτωση που το επιχειρήσει, ο Θωμάς ξέρει ότι οι γονείς του θα τον τιμωρήσουν. Ο Θωμάς θα ήθελε πολύ να παίζει στο δάσος αλλά δεν θέλει να διακινδυνεύσει μια πιθανή τιμωρία.

🔔 Τι είναι αυτό που εμποδίζει πραγματικά τον Θωμά από το να πάει στο δάσος;

Οι γονείς του Φίλιππου απολαμβάνουν τη θέα του δάσους και γι' αυτό δεν έχουν φράχτη στον κήπο τους. Διηγούνται όμως στον Φίλιππο φριχτές ιστορίες για τέρατα στο δάσος, μπαμπούλες και απαγωγές παιδιών. Ο Φίλιππος θα ήθελε πολύ να παίζει στο δάσος και θα μπορούσε να το κάνει χωρίς να το μάθουν ποτέ οι γονείς του. Ποτέ όμως δεν πηγαίνει εκεί.

🔔 Τι είναι αυτό που εμποδίζει πραγματικά τον Φίλιππο από το να πάει στο δάσος;

Οι γονείς του Μάνου δεν έχουν φράχτη στον κήπο τους αλλά ο Μάνος δεν έχει προσέξει ποτέ ότι υπάρχει δάσος. Δεν του αρέσουν οι δραστηριότητες, περνά όλη τη μέρα του τρώγοντας και παίζοντας παιχνίδια στον υπολογιστή ή παρακολουθώντας ταινίες. Οι γονείς του θα χάρονταν αν ο Μάνος πήγαινε να παίζει στο δάσος, αν και θα το θεωρούσαν παράξενο, αφού και οι ίδιοι δε βγαίνουν πολύ. Ο Μάνος δεν έχει σκεφτεί ποτέ να πάει να παίζει στο δάσος.

- 🔔 Τι είναι αυτό που εμποδίζει πραγματικά τον Μάνο από το να πάει στο δάσος;
- 🔔 Ποιο από τα τρία παιδιά νομίζετε ότι έχει την περισσότερη και ποιο τη λιγότερη ελευθερία και γιατί;

Δραστηριότητα

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ Η ΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ;

Σχεδιάστε δυο στήλες στον πίνακα ή σε χαρτιά ανά ομάδες. Στην πρώτη σημειώστε **ΕΛΕΥΘΕΡΟ** και στη δεύτερη **ΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟ**.

Τοποθετήστε τις παρακάτω περιπτώσεις στη στήλη που νομίζετε και εξηγείστε την επιλογή σας:

- Σκύλοι
- Βασιλιάδες/βασίλισσες
- Εξερευνητές που μπορούν να πάνε στο διάστημα
- Κάποιος που μετά από ατύχημα δεν μπορεί να περπατήσει
- Παγιδευμένος σε σπηλιά
- Παιδιά
- Ένα άτομο που ονειρεύεται ότι είναι ελεύθερο
- Κάποιος που αφιερώνει όλον του τον χρόνο στη δουλειά

6. Πρέπει να λέμε πάντα την αλήθεια;

Η ζακέτα της γιαγιάς

Η Μαρίνα αγαπούσε πολύ τη γιαγιά της. Κάθε Τετάρτη πήγαινε στο σπίτι της μετά το σχολείο. Έφτιαχναν κουλουράκια, πότιζαν τα λουλούδια στο μπαλκόνι και η γιαγιά της έλεγε πάντα μια ιστορία.

Μια μέρα, η γιαγιά χαμογελούσε από το πρωί. «Περίμενα τόσο καιρό αυτή τη μέρα!» είπε.

Άνοιξε μια μεγάλη χάρτινη σακούλα και έβγαλε μια πλεκτή ζακέτα. «Την έφτιαχνα όλο τον χειμώνα, μόνο για σένα.»

Η Μαρίνα την πήρε στα χέρια της και την περιεργάστηκε. Η ζακέτα δεν ήταν μαλακή, ούτε όμορφη. Είχε παράξενο χρώμα, κάτι ανάμεσα στο καφέ και το πράσινο. Τα κουμπιά ήταν όλα διαφορετικά και το ένα μανίκι είχε διαφορετικό σχέδιο από το άλλο.

«Λοιπόν;» ρώτησε γεμάτη αγωνία η γιαγιά. «Σου αρέσει;» Η Μαρίνα κοίταξε τη ζακέτα. Έπειτα κοίταξε τη γιαγιά της.

Ήξερε πόσες ώρες είχε περάσει πλέκοντάς την. Θυμήθηκε τις φορές που η γιαγιά της έλεγε πως τα δάχτυλά της κουράζονταν εύκολα πια, αλλά εκείνη συνέχιζε γιατί ήθελε να της κάνει ένα δώρο.

Η γιαγιά περίμενε ακόμη μια απάντηση.

- 🔔 Πρέπει η Μαρίνα να πει την αλήθεια στη γιαγιά της ή να την αποκρύψει για να μη στεναχωρηθεί;
- 🔔 Πρέπει να λέμε την αλήθεια πάντα, ακόμα κι αν στεναχωρούμε τους άλλους;
- 🔔 Είναι το ίδιο να λες ψέματα για να προστατεύσεις κάποιον με το να λες ψέματα για να ωφεληθείς εσύ;

Δραστηριότητα

Διαλέξτε τρία μόνο από τα παρακάτω:

- αλήθεια
- ευγένεια
- αγάπη
- σεβασμός
- ειλικρίνεια
- καλοσύνη
- ευγνωμοσύνη

Εξηγήστε: Ποια από αυτά θα βοηθούσαν περισσότερο τη Μαρίνα να αποφασίσει;

Άσκηση

Για καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις προσπαθήστε να απαντήσετε με τρεις διαφορετικούς τρόπους: α) απόλυτα ειλικρινά, β) απόλυτα ευγενικά, β) με τρόπο που προσπαθεί να συνδυάσει και τα δύο.

- Ένας φίλος σου δείχνει μια ζωγραφιά που δεν σου αρέσει.
- Η θεία σου μαγειρεύει κάτι που δεν τρως.
- Ένας συμμαθητής σε ρωτά αν τραγούδησε καλά.
- Ο αδερφός σου σε ρωτά αν σου άρεσε το δώρο του.

Ποια από τις τρεις απαντήσεις φαίνεται καταλληλότερη για κάθε περίπτωση;

7. Είναι σωστό να βοηθάμε μόνο όσους συμπαθούμε;

Η πετρώσουπα³

Μια φορά κι έναν καιρό, τρεις ταξιδιώτες έφτασαν σε ένα μικρό χωριό λίγο πριν δύσει ο ήλιος. Είχαν περπατήσει πολλές μέρες και ήταν κουρασμένοι και πεινασμένοι.

Όμως δεν έμοιαζαν καθόλου με τους ήσυχους ανθρώπους του χωριού. Ο ένας φορούσε ένα τεράστιο καπέλο με πολύχρωμα φτερά. Ο δεύτερος σφύριζε δυνατά και τραγουδούσε χωρίς να σταματά. Ο τρίτος γελούσε τόσο δυνατά, που ακόμη και οι κότες πετάχτηκαν τρομαγμένες.

Οι χωρικοί άρχισαν να τους κοιτούν με μισό μάτι. «Πόσο παράξενοι άνθρωποι!» είπε ένας. «Δεν μου αρέσουν καθόλου», είπε μια γυναίκα. «Είναι θορυβώδεις και αντιπαθητικοί», σχολίασε ένας άλλος.

Οι τρεις ταξιδιώτες χτύπησαν την πρώτη πόρτα.

«Καλησπέρα σας. Έχουμε περπατήσει όλη μέρα. Μήπως μπορείτε να μας δώσετε λίγο φαγητό;»

Ο άνθρωπος που άνοιξε την πόρτα τούς κοίταξε από πάνω μέχρι κάτω. «Όχι», είπε ξερά. «Δεν βοηθάω ανθρώπους που ούτε καν γνωρίζω.» Στο δεύτερο σπίτι, μια γυναίκα τους είπε: «Ίσως να σας βοηθούσα... αλλά δεν μου φαίνεστε και πολύ ευγενικοί.» Στο τρίτο σπίτι ένας ηλικιωμένος είπε: «Αν ήσασταν σαν τους ανθρώπους του χωριού μας, ίσως να σας έδινα κάτι.»

Οι ταξιδιώτες έφυγαν και κατέβηκαν στο ποτάμι του χωριού. Εκεί γέμισαν μια μεγάλη άδεια κατσαρόλα με νερό. Ο μεγαλύτερος από τους τρεις έσκυψε, πήρε μια μεγάλη στρογγυλή πέτρα, την έπλυνε και την έριξε μέσα. Άναψαν φωτιά και άρχισαν να ανακατεύουν το νερό πολύ σοβαρά, σαν να ετοίμαζαν το πιο σπουδαίο φαγητό του κόσμου.

Η περιέργεια των χωρικών ήταν μεγαλύτερη από την αντιπάθειά τους. Σιγά σιγά άρχισαν να πλησιάζουν. Πρώτος έφτασε ένας μικρός αγρότης.

«Τι μαγειρεύετε;» ρώτησε.

«Σούπα από πέτρα», απάντησε ο ταξιδιώτης. «Είναι πεντανόστιμη. Μόνο που... αν είχαμε δυο-τρία καρότα, θα γινόταν ακόμη καλύτερη.»

Ο αγρότης χαμογέλασε. «Καρότα έχω αρκετά», είπε. Έτρεξε στο σπίτι του και γύρισε κρατώντας μια χούφτα φρέσκα καρότα. Τα έριξαν στην κατσαρόλα. Λίγο αργότερα πέρασε μια γυναίκα. «Τι ωραία που μυρίζει!» είπε.

3. Διασκευή ενός παλιού ευρωπαϊκού παραμυθιού (Marcia Brown, *Stone Soup: An Old Tale* (Charles Scribner's Sons, 1947).

«Ναι», απάντησε ένας ταξιδιώτης, «αν και λίγες πατάτες θα της έδιναν ακόμη πιο ωραία γεύση.» Η γυναίκα έφερε δύο μεγάλες πατάτες.

Ύστερα ήρθε ένας άλλος χωρικός. «Ξέρετε», είπε ένας από τους ταξιδιώτες, «λίγο κρεμμύδι θα έκανε θαύματα.» Ο χωρικός έφερε κρεμμύδια.

Μετά ήρθε ένας ακόμη. Έφερε λάχανο. Άλλος έφερε καλαμπόκι. Άλλος φασόλια. Άλλος ένα κομμάτι βούτυρο. Κάποιος έφερε λίγο αλάτι και κάποιος άλλος πιπέρι.

Σιγά σιγά, όλοι οι χωρικοί άρχισαν να μαζεύονται γύρω από την κατσαρόλα, περιμένοντας με ανυπομονησία τη σούπα που σιγόβραζε, καθώς γελούσαν με τους ταξιδιώτες.

- 🔔 Αξίζει κάποιος βοήθεια μόνο όταν μας είναι συμπαθής;
- 🔔 Αν δεν συμπαθούμε κάποιον, έχουμε μικρότερη υποχρέωση να τον βοηθήσουμε;
- 🔔 Πρέπει να βοηθάμε τους ανθρώπους επειδή μας αρέσουν ή επειδή έχουν ανάγκη;
- 🔔 Μπορούμε να ξέρουμε πώς είναι πραγματικά ένας άνθρωπος από την πρώτη εντύπωση;

Άσκηση

ΒΟΗΘΩ Η ΟΧΙ;

Βλέπεις ένα παιδί να πέφτει από το ποδήλατο. Θα το βοηθήσεις, αν...:

- Είναι ο καλύτερός σου φίλος;
- Είναι κάποιος που σε κοροϊδεύει;
- Είναι άγνωστος;
- Είναι ο αρχηγός της ομάδας σου;
- Είναι κάποιος που σε είχε βοηθήσει παλιότερα;
- Είναι κάποιος που ποτέ δεν σε βοηθά;

Θα αλλάξει την απόφασή σου αν...:

- Απαιτεί να τον βοηθήσεις;
- Δεν ζητά βοήθεια αλλά φαίνεται ότι δυσκολεύεται;
- Παλιά ήσασταν φίλοι αλλά όχι πια;
- Ξέρεις ότι με το να τον βοηθήσεις, θα καθυστερήσεις στο σπίτι;
- Ξέρεις ότι ακόμα κι αν δεν τον βοηθήσεις, μπορεί να τα καταφέρει και μόνος του.

του.

Δραστηριότητα

Διαλέξτε τρία μόνο από τα παρακάτω:

- αλήθεια
- ευγένεια
- αγάπη
- σεβασμός
- ειλικρίνεια
- καλοσύνη
- ευγνωμοσύνη

Εξηγήστε: Ποια από αυτά θα βοηθούσαν περισσότερο τη Μαρίνα να αποφασίσει;

Ομαδική δραστηριότητα

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Κάθε ομάδα δουλεύει με μια μεγάλη κόλα χαρτιού όπου σχεδιάζει ένα δέντρο. Στη ρίζα γράφει: «Ένας άνθρωπος ζητά βοήθεια.»

Αυτός ο άνθρωπος μπορεί να είναι:

- ο δάσκαλός σου έχασε την τσάντα του
- κάποιος που δεν συμπαθείς κουβαλάει κάτι βαρύ
- ένας άγνωστος ζητά κάτι να φάει
- ένας συμμαθητής που συνήθως σε κοροϊδεύει χτύπησε
- κάποιος έπεσε από το ποδήλατο
- ένας ηλικιωμένος έχει χαθεί

Σχεδιάστε στο δέντρο ένα κλαδί για κάθε μία ερώτηση. Π.χ.: Έχει πραγματική ανάγκη;

|
NAI

|
OXI - Δεν χρειάζεται βοήθεια

|

Μπορώ να βοηθήσω;

|

NAI

|

OXI - Δεν μπορώ να προσφέρω

Είναι ασφαλές;

|

NAI

|

OXI - Ζητώ βοήθεια κι από άλλους

Κάθε ομάδα φτιάχνει το δικό της δέντρο. Πριν αποφασίσετε αν θα βοηθήσετε κάποιον, σκεφτείτε:

- Έχει πραγματικά ανάγκη;
- Κινδυνεύει;
- Μπορώ να βοηθήσω;
- Είναι ασφαλές;
- Είναι δίκαιο;
- Τον/την γνωρίζω;

8. Τι σημαίνει να είναι κανείς «τυχερός»; Φτάνει αυτό για να είναι «καλός άνθρωπος»;

Η ιστορία του Κινέζου αγρότη⁴

Ζούσε κάποτε ένας χήρος Κινέζος αγρότης με τον μοναχογιό του. Και οι δυο τους δούλευαν σκληρά, αντέχοντας τους κρύους ανέμους του χειμώνα και τις καυτές ακτίνες του καλοκαιριού, με το τελευταίο άλογο που τους είχε απομείνει. Μια μέρα, ο γιος δεν κλείδωσε σωστά την πόρτα του στάβλου και το άλογο το έσκασε.

Όταν οι γείτονες έμαθαν τι είχε συμβεί, πήγαν στον αγρότη και του είπαν: «Τι κρίμα! Χωρίς το άλογό σου, δεν θα μπορείς να συντηρήσεις το αγρόκτημα. Τι ατυχία που ο γιος σου δεν κλείδωσε σωστά την πόρτα! Αυτή είναι μια μεγάλη τραγωδία!»

🔔 Ήταν αυτό που συνέβη ατυχία;

Ο αγρότης απάντησε: «Ίσως ναι, ίσως όχι.»

Την επόμενη μέρα, το χαμένο άλογο επέστρεψε στον στάβλο του αγρότη, φέρνοντας μαζί του έξι άγρια άλογα. Ο γιος του αγρότη κλείδωσε σφιχτά την πόρτα του στάβλου πίσω από και τα επτά άλογα.

Όταν οι γείτονες έμαθαν τι είχε συμβεί, πήγαν στον αγρότη και του είπαν: «Τι ευτυχία μας φέρνει αυτό! Με επτά άλογα, θα μπορείς να συντηρήσεις το αγρόκτημα με τα τρία από αυτά και να πουλήσεις τα υπόλοιπα με τεράστια κέρδη. Τι τύχη!»

🔔 Ήταν αυτό που συνέβη τύχη;

Ο αγρότης απάντησε: «Ίσως ναι, ίσως όχι.»

Την επόμενη μέρα, ο γιος του αγρότη εξημέρωνε ένα από τα άγρια άλογα. Το άλογο αγρίεψε και τον πέταξε από πάνω του, με αποτέλεσμα να πέσει με δύναμη πάνω σε βράχια και να σπάσει το πόδι του.

Όταν οι γείτονες έμαθαν τι είχε συμβεί, πήγαν στον αγρότη και του είπαν: «Τι με-

4. Κινέζικη παραδοσιακή ιστορία, βασισμένη στο επεισόδιο του «Γέροντα στα σύνορα» από το Huainanzi.

γάλη στεναχώρια είναι αυτή! Τώρα, δεν θα μπορείς να βασίζεσαι στη βοήθεια του γιου σου. Τι ατυχία που δεν εξημέρωσες σωστά το άλογο! Τι κρίμα!»

Ο αγρότης απάντησε: «Ίσως ναι, ίσως όχι.»

Την επόμενη μέρα, ένας στρατηγός του Αυτοκρατορικού Κινεζικού Στρατού έφτασε για να επιστρατεύσει όλους τους νέους άνδρες του χωριού στον στρατό. Η αποστολή τους ήταν να πολεμήσουν στην πρώτη γραμμή μιας μάχης εναντίον ενός τρομακτικού εχθρού με συντριπτική δύναμη. Ο γιος του αγρότη, λόγω του σπασμένου ποδιού του, δεν στρατολογήθηκε.

Όταν οι γείτονες έμαθαν τι είχε συμβεί, πήγαν στον αγρότη και του είπαν: «Τι μεγάλη χαρά! Ο γιος σου γλίτωσε από βέβαιο θάνατο στην πρώτη γραμμή της μάχης. Τι τύχη!»

Ο αγρότης απάντησε: «Ίσως ναι, ίσως όχι.»

- 🔔 Τι σημαίνει να είσαι τυχερός;
- 🔔 Αρκεί να είσαι τυχερός για να είσαι ευτυχισμένος;
- 🔔 Υπάρχει τύχη ή μόνο γεγονότα που αργότερα τα ονομάζουμε «τύχη»;
- 🔔 Είναι η ζωή θέμα τύχης ή επιλογών;

Ομαδική δραστηριότητα

ΤΟ ΝΤΟΜΙΝΟ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ

Κάθε ομάδα ξεκινά με ένα γεγονός από τη λίστα. Παράδειγμα: Έχασα το λεωφορείο.

Η ομάδα πρέπει να σκεφτεί μια σειρά γεγονότων (3-5) που να αλλάζει εντελώς την προηγούμενη κατάσταση.

Παράδειγμα:

Έχασα το λεωφορείο.

Συνάντησα έναν παλιό φίλο.

Καθυστέρησα στο μάθημα.

Έχασα το διαγώνισμα.

Το έγραψα άλλη μέρα.

Έγραψα καλύτερα.

Γεγονότα:

- Έσπασα το αγαπημένο μου παιχνίδι.
- Με διάλεξαν τελευταίο στην ομάδα.
- Μετακομίζω σε άλλη πόλη.
- Δεν πέρασα στις εξετάσεις.
- Βρήκα ένα πορτοφόλι.
- Χάλασε ο υπολογιστής μου.

Ομαδική δραστηριότητα

ΟΙ ΔΥΟ ΦΩΝΕΣ

Για κάθε ένα από τα γεγονότα της παραπάνω λίστας υπάρχουν δύο φωνές. Η Αισιόδοξη Φωνή εξηγεί γιατί το γεγονός μπορεί να είναι τύχη. Η Απαισιόδοξη Φωνή εξηγεί γιατί μπορεί να είναι ατυχία. Κερδίζει η ομάδα που καταγράφει τις περισσότερες φωνές.

Παράδειγμα:

«Μετακομίζω.»

Αισιόδοξη φωνή: Θα κάνω νέους φίλους.

Απαισιόδοξη φωνή: Θα χάσω τους παλιούς μου φίλους.